

**חוק הליידי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית),
התשס"ו-2005***

פרק א': הוראות כליליות

1. בחוק זה –

הגדרות

"אדם עם מוגבלות נפשית" – אדם עם לקות נפשית שבשלה מוגבלת יכולתו להיחקר או למסור עדות;

"אדם עם מוגבלות שכלית" – כל אחד מלאה:

(1) אדם עם פיגור שכלי;

(2) אדם עם לקות שכלית אחרת שבשלה מוגבלת יכולתו להיחקר או למסור עדות;

(3) אדם עם הפרעה התפתחותית מורחבה, לרבות אדם עם אוטיזם, שבשלה מוגבלת יכולתו להיחקר או למסור עדות;

"אדם עם פיגור שכלי" – מי שאובחן במנגנון בידי ועדת אבחון, שהוקמה לפי חוק הסעד טיפול במפגרים;

"אחראי על קטין או חסר ישע" – כהגדרתו בסעיף 368 לחוק העונשין;
"בן משפחה", שלא לענין אחראי על קטין או חסר ישע – הורה או אח כהגדרתם בחוק הגנת הילדיים;

"חוות דעת" – חוות דעת של מומחה לפי פקודת הראיות;

"חוק בתי המשפט" – חוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984¹;

"חוק הגנת ילדים" – חוק לתיקון דיני הראיות (הגנת הילדיים), התשט"ו-1955²;

"חוק זכויות נפגעי עבירה" – חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001³;

"חוק חקירת חסודים" – חוק סדר הדין הפלילי (חקירת חסודים), התשס"ב-2002⁴;

"חוק חקירת עדים" – חוק לתיקון סדר הדין (חקירת עדים), התשי"ח-1957⁵;

"חוק טיפול בחולי נפש" – חוק טיפול בחולי נפש, התשנ"א-1991⁶;

"חוק סדר הדין הפלילי" – חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁷;

"חוק הסעד טיפול במפגרים" – חוק הסעד (טיפול במפגרים), התשכ"ט-1969⁸;

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977⁹;

התקבל בכנסת ביום כ"ז בחשוון התשס"ו (29 בנובמבר 2005); הצעת החוק ודבריו הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 101, מיום י"ט באיר התשס"ד (10 במאי 2004), עמ' 417.

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198.

² ס"ח התשט"ו, עמ' 96.

³ ס"ח התשס"א, עמ' 183.

⁴ ס"ח התשס"ב, עמ' 468.

⁵ ס"ח התשנ"ח, עמ' 16.

⁶ ס"ח התשנ"א, עמ' .58.

⁷ ס"ח התשמ"ב, עמ' .43.

⁸ ס"ח התשכ"ט, עמ' .132.

⁹ ס"ח התשל"ז, עמ' .226.

"חוקר מיוחד" – חוקר שmina שר הרווחה לפי סעיף 6;

"חוקר משטרתי" – כל אחד מכל:

(1) שוטר שמוסמך לחוקר לפי סעיף 2 לפקודת הפרוצדורות הפליליות;

(2) חוקר במחלקה לחיקרות שוטרים במשרד המשפטים;

(3) מי רשאי לעורק חיקרות מטעם רשות אחרת שקבע השר בצו לפי סעיף 30;

"חיקירה משטרתית" – חיקירה בידי חוקר משטרתי;

"פסיכיאטר מחויזי" – כהגדרתו בסעיף 1 בחוק טיפול בחולי נפש;

"פקודת הפרוצדורות הפליליות" – פקודת הפרוצדורות הפליליות (עדות¹⁰);

"פקודת הראות" – פקודת הראות [נוסח חדש], התשל"א-1971¹¹;

"פקיד סעד" – כל אחד מכל:

(1) פקיד סעד במשמעותו בחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960¹²;

(2) פקיד סעד במשמעותו בחוק הסעד (טיפול במפגרים), התשכ"ט-1969¹³;

"קלטת חקירה" – דיסקט, תקליטור וכל אמצעי אחר לאגירה ואחסון של מידע המופק ממכתשייר תיעוד חזותי או קולי, שבמהם תועדה חקירת אדם עם מוגבלות שכלית או אדם עם מוגבלות نفسית;

"תיעוד חזותי" – תיעוד בהקלטה תמונה וקול, בשילוב;

"תיעוד קולי" – תיעוד בהקלטה קול;

"תמליל" – תמליל מודפס של קלטת חקירה;

"השר" – שר המשפטים.

2. (א) הראות חוק זה יחולו, לפי העניין, על חקירה והעדרה של אדם עם מוגבלות שכלית היקף תחולת החוק או אדם עם מוגבלות نفسית, לגבי עבירה כאמור בתוספת.

(ב) הראות חוק זה לעניין חקירת אדם עם מוגבלות שכלית בידי חוקר מיוחד יחולו גם במקרים המפורטים בסעיף קטן זה, ואלה הם:

(1) לגבי עבירה שאינה מנוייה בתוספת, וב└בד שהאדם עם המוגבלות השכלית נחקר בחשוד באווצה עברירה;

(2) לגבי עבירה נלוות, וב└בד שהאדם עם המוגבלות השכלית נחקר גם בעבירה כאמור בתוספת.

(ג) בסעיף זה, "UBEIRA NLOVIT" – עבירה נוספת לעבירה המנויה בתוספת, שנעבירה במהלך ביצוע עבירה המנויה בתוספת או בקשר אליה, בין אם על ידי האדם החשוד ביצוע עבירה המנויה בתוספת ובין אם על ידי אדם אחר.

¹⁰ חוקי א"י, ברק ב', עמ' 439.

¹¹ דין מדינת ישראל, נוסח חדש, עמ' 421.

¹² ס"ח התש"ך, עמ' 52.

¹³ ס"ח התשכ"ט, עמ' 132.

פרק ב': הליבי חקירה

סימן א': חקירת אדם עם מוגבלות שכלית

3. (א) בסעיף זה, "נחקך" – כל אדם שנגנית ממנו הודעה כמתלונן, עד או בחשוד.
- (ב) סבר חוקר משטרה, לפני תחילת חקירה או במהלךיה, כי אדם העומד להחיקר בפניו או הנחקר בפניו הוא אדם עם מוגבלות שכלית, יפנה החוקר את אותו אדם לחוקר מיוחד ולא ימשיך בחקירה.
- (ג) טען נחקך שהוא חשוד (בסעיף זה – החשוד), או מי מטעמו, כי הוראות סעיף קטן (ב)חולות עליו, וסביר חוקר משטרה כי אין מקום להפנות את החשוד לחקירה בידי חוקר מיוחד, רשייתו לעורר לבית משפט השלום שבאזור שיפוטו מתנהלת החקירה; הדיון בעדר יתקיים בתוך 24 שעות מהגשת העורר והחלטת בית המשפט תהיה סופית; לעניין זה לא יובאו שבתוות ומועדים מןין השעות.
- (ד) אין בפניה לבית משפט כאמור בסעיף קטן (ג) כדי להוות עילה לעיכוב חקירתו של אדם כאמור סעיף קטן, שנעשית שלא בידי חוקר מיוחד.
- חקירה דוחפה של 4. (א) על אף הוראות סעיף 3, רשייתו לחוקר אדם עם מוגבלות שכלית אם אדם עם מוגבלות הדבר נדרש באופן מיידי כדי למנוע את סיכון החקירה או את שיבושה, סיכון לחוי אדם או לכלולו, לאפשר את מעצרם של חשודים נוספים או לשם גילוי ראייה.
- (ב) חוקר המשטרה יתעד בכתב את החקירה לפי סעיף קטן (א) וירשם את הסיבות לעריכתה.
- (ג) הוראות סעיף זה והוראות סימן ב' לפרק זה באות להוסיפה על הוראות חוק חקירת חשודים, ולא לגרוע מזה.
- הוראה על חקירה 5. (א) בסעיף זה, "בן משפחה" – הורה, הורה של הורה, בן זוגו של כל אחד מאלה, אף אם אינו נשוי לו, אח או אחות, לרבות אח או אחות חורגים, עצמאייהם של כל אחד מאלה, דוד או דודה וצעאייהם, גיס או גיסת.
- (ב) אדם עם מוגבלות שכלית שמונה לו אפוטרופוס ויש לחקרו בידי חוקר מיוחד כאמור בסעיף 3 (בסעיף זה – אדם עם מוגבלות שכלית), ייחקר במידעת אפוטרופוסו.
- (ג) על אף הוראות סעיף קטן (ב), מותר לחקרו אדם עם מוגבלות שכלית כאמור באותו סעיף קטן, אף ללא במידעת אפוטרופוסו, אם מתקיימים אחד מאלה:
- (1) האדם עם המוגבלות שכלית ביקש כי לא תימסר לאפוטרופסו הודעה על חקירתו; ואולם רשיית הממונה על החקירה, לאחר שנוצע בחוקר המיווה, להוורתו,
- על אף בקשה האדם עם המוגבלות שכלית, כי תימסר הודעה לאפוטרופסו, אם סבר כי טובתו מחייבת זאת;
- (2) לדעת הממונה על החקירה, לאחר שנוצע בחוקר המיווה, חקירת האדם עם המוגבלות שכלית במידעת אפוטרופוס במאץ סביר, וישיסוד סביר להניח שהיעיכוב יסכל את חקירת העבירה או ישבשה, יסכל מניעה של פשע, ייצור סיכון לחוי אדם או לכלולו, או ימנע מעצרם של חשודים נוספים או גילוי ראייה; ואולם בכפוף להוראות סעיף זה, הודעה על החקירה תימסר לאפוטרופסו של האדם עם המוגבלות שכלית מוקדם ככל האפשר;

(3) לדעת הממונה על החוקה, לאחר שנוצע בחוק המיווחד, נכוון לעשות כן על יסוד אחד בלבד:

(א) טעמים של טובת האדם עם המוגבלות השלכית או טעמים של טובת החוקה, שאין בהם פגיעה בטובת האדם כאמור, מחמת העובדה החשודה ביצוע העבירה בגין משמחתו של האדם עם המוגבלות השלכית, אפוטרופוסו או בגין משמחתו של אפוטרופוסו;

(ב) חשש לפגיעה בשלומו הגוף או הנפשי של האדם עם המוגבלות השלכית.

(ד) חドル להתקיים הטעם שהצדיק חקירת אדם עם מוגבלות שכלית ללא ידיעת אפוטרופוסו כאמור בסעיף קטן (ג), יודיע החוקר המיווחד על חקירת העבירה לאפוטרופוס אם אין מניעה אחרת להודיע עליה לפי סעיף זה.

(ה) הוראות סעיף זה יחולו גם על זימון אדם עם מוגבלות שכלית לפי סעיף 68^(א) בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996¹⁴, לחקירה בידי החוקר מיווחד כאמור בסעיף 3.

6. שר הרווחה ימנה לענן חקירת אנשים עם מוגבלות שכליות לפי חוק זה, חוקרים מינוי והכשרה מיוחדים שהם פסיכולוגים, עובדים סוציאליים, קריינינולוגים קליניים או בעלי הכשרה בתחומי החינוך המיווחד; החוקרים המיווחדים יקבעו הכרה לצורכי תפקידם, כפי שיקבע שר הרווחה בהתייעצות עם שר לביטחון הפנים.

7. (א) חוקר מיווחד רשאי לחזור אדם עם מוגבלות שכלית שהפנה אליו חוקר משטרת חוקר מיווחד כאמור בסעיף 3; לחוקר מיווחד יהיו כל הסמכויות הננתנות לקצין משטרת בדרגת מפקח ומעלה לפי סעיף 2 לפקודת הפרוזדורות הפליליות, והוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת האמורה יחולו על החוקר, בשינויים המחויבים; החוקר המיווחד יסביר לנחקר, בלשון המובנת לו, את הדבר所述 בסעיף 2(2) לפקודת הפרוזדורות הפליליות.

(ב) חוקר מיווחד רשאי להיעזר באיש מקצוע המומחה בתחום המוגבלות של הנחקר, או באדם אחר שעשו, לדעת החוקר המיווחד, לשיעו לו לגביות העדות.

(ג) החוקר המיווחד יכתוב, עם סיום החקירה, חוות דעת שבאה יתראות ממהלך החקירה, את קשיי התקשות עם הנחקר ואם הסטייע באיש מקצוע כאמור בסעיף זה – גם את פרטי איש המקצוע והטייע; החוקר רשאי להוציא חוות הדעת המלאות בדבר אמצעי העדרה רצויים אם יעיר הנחקר בבית המשפט; הוספת המלצות תיעשה, במידת האפשר, לאחר שמייעת עמדת הנחקר.

8. (א) אדם עם מוגבלות שכלית זכאי לכך שאדם המלווה אותו, לפי בחירתו, יהיה נכח בחקירה, אלא אם כן, לדעת החוקר המיווחד או החוקר, לפי העניין, מטעמים שיירשםו, עלול מוגבלות שכלית הדבר לפגוע בחקירה.

(ב) אין בסעיף זה כדי לפגוע בזכות נגפע עבירה מין או אלימות, לנוכחות מלאוה בחקירה כאמור בסעיף 14 לחוק זכויות נגפע עבירה.

(ג) בסעיף זה ובסעיף 16, "אדם חמלואה אותו", "המחלואה בחקירה" – כמעט עורך דין.

9. הופנה חשוד המצרי במעצר לחוקר מיווחד לפי חוק זה, יסביר החוקר המיווחד לחשור, חקירת חשוד בלשון המובנת לו, את זכויותיו לפי חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), עם מוגבלות שכלית התשנ"ו-1996¹⁴.

¹⁴ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

10. (א) החוקר המיעוד יתעד חקירה הנעשית על ידו, במלואה, לרבות כל חילופי הדברים עם הנחקר או עם אחרים בנסיבותיו, כלהלן:

(1) בתיעוד חזות;

(2) בתיעוד קולי – אם אין אפשרות סבירה, בנסיבות הענן, לתיעוד חזותי, או אם סירב הנחקר להשיב לשאלות החוקר המיעוד בשל השימוש בתיעוד החזותי וシリובו תועד בתיעוד החזותי;

(3) בכתב – אם אין אפשרות סבירה לתיעוד קולי, או אם סירב הנחקר להשיב לשאלות החוקר המיעוד בשל התיעוד הקוליシリובו תועד בתיעוד הקולי.

(ב) תועדה החקירה בתיעוד קולי בלבד, יפרט החוקר המיעוד בכתב את הטעמים לאי התיעוד החזותי; תועדה החקירה בכתב בלבד, יפרט החוקר המיעוד את הטעמים לאי התיעוד החזותי או הקולי.

(ג) לא ייעשה כל שינוי בקלטת החקירה.

(ד) תמליל יוכן בכל אחד מآل:

(1) משוהוג כתב אישום בעבירה נושא החקירה;

(2) לפי דרישת טובע, לצורך מילוי תפקידו.

(ה) החוקר המיעוד אחראי להכנתו של התמליל במקרים האמורים בסעיף קטן (ד).

11. הוראות סעיפים 74 ו-75 לחוק סדר הדין הפלילי יחולו על תמליל ועל קלטת החקירה, בשינויים אלה:

droci ha-uyin
bah-kalata

(1) (א) התובע יעביר לידי הנאשם את התמליל;

(ב) הנאשם זכאי להאזין לקלטת החקירה, לצפות בה ולהשוו את תוכנה לאמור בתמליל;

(ג) הנאשם אינו זכאי להעתיק את קלטת החקירה, להוציאה ממוקם המצאה הקבוע או לקבל לידי את העתקה, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת, מטעמים מיוחדים שיפרט; הורה בית המשפט כאמור, חייב הנאשם להזכיר את קלטת החקירה וכל העתק שלה, וכן את התמליל, לתיק בית המשפט בתום ההליך המשפטי, אלא אם כן קבוע בית המשפט מועד אחר להחוותם כאמור; לעניין סעיף זה, "ה הנאשם" – לרבות מי שפועל מטעמו כמפורט בסעיף 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי;

(2) היה הנאשם מיזוג, זכאי סניגורו, לצורך ניהול ההליך המשפטי בעניינו של הנאשם, להעתיק את קלטת החקירה ולקבל לידי את העתקה, ובabad שלא יעבירהו לנאים או לאדם אחר.

12. התגללה הצורך, תוך כדי חקירה מושתתית, לעשות פעולה המצריכה נוכחות של אדם עם מוגבלות שכלית לשופנה לחקירה בידי חוקר מיוחד, או השתתפותו בה, לא ויעשה פעולה אלא בהתאם להוראותיו של החוקר המיעוד.

13. עם סיום החקירה, יעביר החוקר המיעוד את חומר החקירה, במלואו, לייחידה החקורת שהפנתה את הנחקר לחוקר המיעוד.

nocchot adam
um mogbelot
shchelit be-pa'ulot
chakira

heverbat chomar
ha-chakira li-tihyeh
ha-chakira

14. אין בהוראות חוק זה כדי לפגוע בחוקיותה של חקירה כאמור בפסקאות (1) או (2) – תוקף חקירה

(1) של אדם כאמור בסעיף 3, שנעשתה שלא בידי חוקר מיוחד;

(2) שנעשתה בידי חוקר מיוחד, אף אם בדיעד הסתבר כי הנחקר לא היה אדם עם מוגבלות שכלית.

15. הודה אדם עם מוגבלות שכלית בעבירה במהלך חקירה שלא על ידי חוקר מיוחד, על התביעה להוכיח מעלה לכל ספק סביר שההווראה הייתה חופשית ומרצונן, אף אם לא העלה מוגבלות שכלית הנאשם טענה בענין זה.

סימן ב': חקירת אדם עם מוגבלות נפשית

16. (א) הוראות סעיף 8 יחולו גם לגבי חקירת אדם עם מוגבלות נפשית שיש לבבו ראייה, בכתב או בעל-פה, בדבר לקותו הנפשית, ושהוקר משטרה סבר כי הוא אדם עם מוגבלות נפשית או שדבר מוגבלותו הובא לידיעת מטפלו; ואולם לא תיאסר נוכחות המלווה בחקירה כאמור בסעיף 8(א), אלא באישור הקצין הממונה על החקירה.

(ב) בלילארו מההוראות סעיף קטן (א), אדם כאמור בווטר סעיף קטן זכאי לבקש מהוקר משטרה כי דבר חקירותו יובא לידיעת מטפלו, והוא זכאי לבקש כי מטפלו ילווה אותו בחקרתו כאמור; בסעיף זה, "מטפלו" – מטפל בנסיבותיו בחוק זכויות החולה, התשנ"ו-¹⁹⁹⁶,¹⁵ המטפל בו.

17. (א) חוקר משטרה יתעד חקורתו של אדם עם מוגבלות נפשית שדבר מוגבלותו הובא לידיעתו, וההוראות סעיף 10(א) עד (ד) יחולו, בשינויים המחויבים.

(ב) הוראות סעיף 11 יחולו על קלטת החקירה ועל התමיליל; ואולם להכנת התמיליל במקרים האמורים בסעיף 10(ד) תהיה אחראית היחידה החוקרת.

(ג) הנשיאה בעולויות הכנת התמיליל כאמור בסעיף קטן (ב) תהיה בהתאם להחלטת הרשות לביטחון הפנים יחד עם השר.

פרק ג': ההליך המשפטי

סימן א': הוראות לעניין אנשים עם מוגבלות שכלית

18. (א) מצא בית המשפט כי לא ניתן להזuir עד כאמור בסעיף 2 בחוק לתיקון דיני הראיות אזהרת עד עם (זאתה עדים וביטול שבועה), התשנ"ם-1980¹⁶, מחייב שהעד אינו מסוגל, בשל מוגבלות שכלית השכלית, להבין את החובה להגידאמת, רשיית בית המשפט, אם מצא כי אין בכך כדי לסייע לגילוי האמת, שלא להזuir עד העומד להעיד בפניו שהוא אדם עם מוגבלות שכלית.

(ב) לא יורשע אדם על סמך עדות ייחידה שהתקבלה ללא אזהרה כאמור בסעיף קטן (א), אלא אם כן נמצא בחומר הוראות דבר לחיזוקה.

19. (א) ראה בית המשפט כי עד שעומד להעיד בפניו או המuid בפניו הוא אדם עם מוגבלות שכלית (בסעיף זה – העוד) רשיית הוא להרווח, בין ביומו לבין בקשה בעל דין, לפני מנת העדות או במהלך החקירה, שהנאשם לא יחקור את העוד בעצמו.

(ב) בית משפט לא יכול לחייב כאמור בפסקה (1) אלא לאחר שנתן הזדמנות לבעל הנאשם, ומינוי סניגור הדין לה查明 את טענותיהם ובהתחשב, בין השאר, ברצונו של העוד, התנהגות הנאשם בהליך, קיומה של היכרות מוקדמת בין העוד לנאשם, ומידת הפגיעה שתגרם לנאשם אם יורה בית המשפט כי לא יחקור את העוד עצמו.

¹⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 327.

¹⁶ ס"ח התשנ"ם, עמ' 202.

(3) לא היה הנאשם מיוצג, לא יחולט בית המשפט כאמור בפסקה (1) בטרם מינה לו, בהסכמהו, סניגור ליעצgo לצורך המשך ההליך המשפטי.

(ב) (1) על אף האמור בסעיף קטן (א)(1), הובא לידיית בית המשפט כי במשפט פלילי בשל עבירה המפורטת בפרט (1) עד (3) בתוספת, עד העומד להheid בפניו או המעד בפניו הוא נפגע העבירה שבקשר אליה מתנהל ההליך המשפטי, לא יחקור הנאשם את אותו אדם בעצמו.

(2) במשפט שבו צפוי להheid עד כאמור בסעיף קטן (ב)(1) או שצפואה להיות מוגשת בו אמורה עד כאמור והנאשם אינו מיוצג, ימנה בית המשפט לנאשם, בהסכמהו, סניגור.

(ג) סירב הנאשם למינויו סניגור כאמור בסעיף קטן (א)(3) או (ב)(2), תיעשה חקירת העד האמור בסעיף קטן (א)(1) או (ב)(1), לפי העניין, באמצעות מתווך; בסעיף זה, "מתווך" – אדם בעל הכשרה כחוקר מיוחד לעניין חוק זה, או אדם בעל הכשרה מתאימה אחרת, למעט החוקר המוחדר שחקר את העד; השר רשאי לקבוע הוראות לעניין אופן מינוי המתווך, הhcשרה הנדרשת ואופן החקירה באמצעותו.

סימן ב': הוראות לעוני אונשים עם מוגבלות שכליות או נפשית

20. (א) בסימן זה ובסעיף 24, "אדם עם מוגבלות" – אדם עם מוגבלות שכליות או מוגבלות נפשית.

(ב) אמרה שנגבתה מאדם עם מוגבלות (בסעיף זה – העד) תהא קבילה כראיה, אם תועדה בהקלטה חזותית, התקבלה חוות דעת מומחה ולפיה העד הוא אדם עם מוגבלות (בסעיף זה – חוות הדעת של המומחה), החוקר המוחדר או חוקר המשטרה, לפי העניין, שגבה את האמרה, העיד על נתינתה, והתקיים אחד מכל:

(1) האדם שנתן את האמרה מעיד במשפט ונינתה לצדדים הזדמנות לחקרו; הוראות הדיין החל בישראל לעניין פסקה (2) של סעיף 50(א) לפוקודת הראיות יחולו, לפי העניין, גם על עדות כאמור בפסקה זו; בפסקה זו, "דין" – לרבות הלהבה פסקה;

(2) בית המשפט פטר את האדם ממשירות עדותו, לפני תחילת עדותו או במהלךה, בשל התקיימות כל אלה:

(א) לפי חוות הדעת של המומחה, מתקיים אחד מכל:

(1) מתן העדות עלול לפגוע בעד;

(2) העד אינו מסוגל להעיד מחייב מוגבלותו השכלית או הנפשית;

(ב) בית המשפט שוכנע כי אין בגביית העדות באחת או יותר מהרכבים המפורטים בסעיף 22, או בדוחיות מועד מתן עדותו של העד בזמן סביר, כדי למנוע את הפגיעה בעד או כדי לאפשר את העדרו על אף מוגבלותו השכלית או הנפשית.

(ג) החלטה בעניין פטור ממשירות עדות כאמור בסעיף קטן (ב)(2), ניתנת במסגרת הליך שיתקיים בדلتנים סגורות ובו תישמע עדותו של המומחה שננתן את חוות הדעת כאמור בסעיף קטן, וכן טענות העדדים.

(ד) אין להרשיע אדם על סמך אמורה אדם שבית המשפט פטר אותו ממשירות עדות כאמור בסעיף זה, אלא אם כן יש לה סיוע בראיה אחרת.

שימוש באמרת
אדם עם
מוגבלות שכליות
או נפשית

(1) כדי להבהיר ראייה שאינה קבילה מטעם אחר, שאינו הכלל האוסר עדות שמיעה;

(2) כדי לפסול או להגביל הגשת ראייה שהיא בשורה לפני הכלל האמור בפסקה (1) או לפני דין אחר.

21. (א) בלי לגרוע מהוראות כל דין, רשאים הצדדים בהליך פלילי שעד שהוא אדם עם חותם דעת מוגבלות מעיד בו, להגיש חוות דעת כראייה בעניין מהענינים המפורטים בפסקאות (1) עד (3):

(1) להיות העד אדם עם מוגבלות;

(2) סוג מוגבלותו של העד;

(3) השפעתה האפשרית של המוגבלות על מסירת עדות או על העד.

(ב) חוות דעת שהתקבלה בעניינים האמורים בסעיף זה, לא תשמש סיוע, חיזוק או כל תוספת ראייתית אחרת הנדרשת לפני דין, לרבות לפני ההלכה הפסוקה.

22. (א) ראה בית המשפט כי עד העומד להעיד בפניו או המעיד בפניו (בסעיף זה – העד) עדות בבית הוא אדם עם מוגבלות, וכי מסירת עדותו בדרך הרגילה עלולה לפגוע בו או לפגום בעדותו, משפט של אדם רשאי בית המשפט להורות, מיזמתו או לבקש בעל דין, בשם לב לרצונו של העד ובכפוף להוראות סעיף 270 לחוק סדר הדין הפלילי, על גיבית העדות באחת או יותר מהדרכיהם המפורטים בפסקאות (1) עד (10) (בסעיף זה – אמצעי התאמאה):

(1) שלא בנוכחות הנאשם, אלא בנוכחות סניגורו; על עדות לפני פסקה זו יהולו ההוראות לפני סעיף 2(b) עד (ד) לחוק חקירת עדים;

(2) כשהעד מאחרוי פריגוד;

(3) כשהעד לא על דוכן העדים;

(4) כשהשופט וורוכי הדין איןם לבושים מדי משפט;

(5) בלשכת השופט;

(6) במקום שקבע בית המשפט לפי סמכותו מכוח סעיפים 34(ב) או 44(ב) לחוק בתיהם, ובכללך שלא יקבע מקום מחוץ לכוטלי בית המשפט שלא בהסכמה המחוץ באותו מקום;

(7) הסתיעות באמצעותם של תקשורת חולפית או תקשורת תומכת, לרבות הסתיעות בני אדם, בעוזרים ממוחשבים, בלווחות תקשורת, בתמונה, בסמלים, באוטיות או במיללים;

(8) בנוכחות אדם המלווה את העד לצדו אף אם הוא מעיד בدلתיים סגורות לפני סעיף 68 לחוק בתיהם המשפט; אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע בזכותו נפגע עברית מין או אלימות לנוכחות מלאה בדיון בבית משפט כאמור בסעיף 15 לחוק זכויות נפגעי עבירה;

(9) הסתיעות בעל דין ביועץ אף אם העדות נגبية בدلתיים סגורות לפני סעיף 68 לחוק בתיהם המשפט; היועץ רשאי לסייע לבעל הדין בניהול חקירתו של העד, והוא יהיה רשאי, בין השאר, להציג לבעל הדין נוסח חולפי לשאלת, ולהתריע לפני בעל הדין על פגיעה אפשרית בעד; בפסקה זו, "יועץ" – מי שבית המשפט אישר, לאור הנסיבות, לעניין פסקה זו;

(ט) בדרך אחרת שקבע בית המשפט, ביזמותו או בהמלצת החוקר המיעוד לפוי סעיף (ד), ובלבד שבית המשפט הרן בעניין פלילי שוכנע מעלה לכל ספק סביר כי אין בדרך שקבע כדי לגרום עיוות דין לנאים.

(ב) על אף האמור בסעיף 2, האמצעים להאמת עדותם של אנשים עם מוגבלות המנויים בסעיף זה, יחולו בהליך פליליים וכן, לפי העניין ובשינויים המחויבים, בהליךם שאינם פליליים, בהליך המתנהלים לפני בית דין ובהליכים לגביית עדות מוקדמת לפי סעיף 117, 116 או 711ב לחוק סדר הדין הפלילי.

(ג) שימוש באמצעי התאמת כאמור בסעיף קטן (א)(ט), ייעשה רק אם הוגשה לבית המשפט תעודת עובד ציבור בדבר היות העד אדם עם פיגור שכל, או חותת דעת ולפיה העד הוא אדם עם מוגבלות ועדותו בדרך הרגילה עלולה לפחות עד א' לפוגום בעדות; אין בהוראות סעיף קטן זה כדי לגרוע מהוראת כל דין אחר המאפשרת שימוש באמצעי התאמת כאמור.

(ד) בחקירהתו של אדם עם מוגבלות יביא בית המשפט בחשבון, לעניין סעיף 2 לחוק חקירת עדים, את מוגבלותו של אותו אדם.

23. אין בחוק זה כדי למנוע שימוש באמצעים של תקשורת חלופית או של תקשורת תומכת, כמפורט בסעיף 22(א)(ז), לגבי אדם שאינו אדם עם מוגבלות שכלי או עם מוגבלות נפשית כאמור בחוק זה.

שימוש נסף
באמצעי
תקשרות

פרק ד': הוראות שונות

24. (א) לא יפרנס אדם קלטת חקירה או תמליל חקירה, או העתק של כל אחד מאלה, אלא ברשות בית המשפט.

סודיות

(ב) בסעיף זה, "פרוסום" – הצעגה, השמעה, הפעה או העברה מוחוץ לבית המשפט, למעט לידי כל אחד מאלה או בפניו:

(1) הנשים, سنגורו והמתמחה בעריכת דין תחת פיקוחו של הסניגור, או אדם אחר שהוסמך לעיין בחומר החקירה לפי סעיף 74(א) לחוק סדר הדין הפלילי, והכל בכפוף להוראות סעיף 11;

(2) טובע כמשמעותו בסעיף 12 לחוק סדר הדין הפלילי,ומי שמתמחה בעריכת דין תחת פיקוחו;

(3) אדם, הנזקן לקלטת החקירה או לתמליל על פי סעיף קטן (א), לצורך מתן חותת דעת בקשר להליך הפלילי;

(4) חוקר מיוחד;

(5) שוטר או חוקר אחר הנזקן לקלטת החקירה או לתמליל לצורך מילוי תפקידו בחקירה העבריה;

(6) פקיד סעד או פסיכיאטר מוחוי הנזקן לקלטת החקירה או לתמליל לצורך מילוי תפקידו על פי חוק.

(ג) כל אדם שהגיע אליו מידע לפי הוראות חוק זה או שנאסף אגב ביצוע חוק זה לגבי מוגבלותו של אדם ישמרנו בסוד, לא יעשה בו כל שימוש ולא יגלה אותו לאחר, אלא במידה הנדרשת לביצוע הוראות חוק זה, ובכפוף להוראות כל דין, או על פי צו בית משפט.

(ד) בעלי גראות מוגבלות סעיף קטן (ב) רשייא בית המשפט, מיזמו, לבקשת בעל דין או לבקשת אדם עם מוגבלות, להורות, בצו, כי כל מידע לגבי אדם עם מוגבלות שנמסר אגב החקירה וכן כל מסמך או פרט הקשור לחקירה, ישמר בסוד וכייה אסור פרסום.

(ה) העובר על הוראות סעיף זה, דין – מאסר 3 שנים.

(1) בסעיף זה, "בית המשפט" –

(1) בטרם הוגש כתב אישום – בית משפט השלום שבאוור שיפוטו מתנהלת החקירה;

(2) לאחר שהוגש כתב אישום – בית המשפט שאליו הוגש כתב האישום.

25. השר, בהסכמה שר האוצר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים ושר הרווחה, ובאישור שינוי התוספת ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי בצו לשנות את התוספת.

26. השר ממנה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של ביצוע ותקנות הכנסת, ולאחר התייעצות עם נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות כמשמעותו בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998¹⁷, ולענין תקנות הנוגעות גם למשרד ממשלתי אחר – גם עם השר הממונה על אותו משרד, להתקין תקנות לביצועו.

27. בחוק לתיקון דיני הראיות (הגנת ילדים), התשט"ו-1955¹⁸ –

(1) בסעיף 1, בהגדירה "קלטה חקירה", במקום "קלטה וידאו או קלטה קולית המתעדת" הראיות (הגנת ילדים) יבוא "דיסקט, תקליטור וכל אמצעי אחר לאגירה ואחסון של מידע המופק ממבחן תיעוד חזותי או קולי, המתעדדים";

(2) אחרי סעיף 4 יבוא:

4ג. אדם עם מוגבלות שכליות כהגדתו בחוק הליבי חקירה והעדה (התאמאה לאנשים עם מוגבלות שכליות או נפשית), התשט"ו-2005¹⁹, שהוא ילד, יוחקר בידי חוקר ילדים שהוא חוקר מיוחד כהגדתו בחוק האמור, ואולם יחולו הוראות חוק זה כאשר העבירה שבנה חוקר הילד היא עבירה המונית בתוספת:";

(3) בסעיף 6, אחרי סעיף קתן (ב) יבוא:

(ג) בסעיף זה, "בית המשפט" –

(1) בטרם הוגש כתב אישום – בית משפט השלום שבאוור שיפוטו מתנהלת החקירה;

(2) לאחר שהוגש כתב אישום – בית המשפט שאליו הוגש כתב האישום.

28. בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982²⁰ –

(1) בסעיף 1, לפני ההגדירה "מעשה" יבוא:

"חוק הליבי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות" – חוק הליבי חקירה והעדה (התאמאה לאנשים עם מוגבלות שכליות או נפשית), התשט"ו-2005²¹;";

(2) אחרי סעיף 11א יבוא:

עדות מוקדמת 11ב. (א) הוגש כתב אישום בבית משפט בעבירה שבה מתלוון או עד הוא אדם עם מוגבלות שכליות או אדם עם מוגבלות נפשית, מוגבלות כהגדותם בחוק הליבי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, רשאי

¹⁷ ס"ח התשנ"ח, עמ' .152.

¹⁸ ס"ח התשט"ו, עמ' 96; ס"ח התשס"ה, עמ' .522.

¹⁹ ס"ח התשס"ג, עמ' .42.

²⁰ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43; ס"ח התשס"ז, עמ' .10.

²¹ ס"ח התשס"ג, עמ' .42.

בית המשפט לגבוט לאלטר את עדותו של אותו אדם, על פי בקשו של התובע או של הנאים.

(ב) גביהית עדות לאלטר כאמור בסעיף קטן (א) תתווד בהתאם להוראות סעיף 10 לחוק הלייני חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות.”;

(3) בסעיף 121(ב), במקום ”**לפי סעיף 111א”** יבוא ”**לפי סעיפים 111א או 111ב”**;

(4) בסעיף 162 –

(א) האמור בו יסומן ”(א)”, ובסופו יבוא ”או לצורך סעיף 50(ד) לחוק הלייני חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות.”;

(ב) אחורי סעיף קטן (א) יבוא:

”(ב) הימנעות הנאים מהheid לא תשמש ראייה לחובתו, אם התקבלה חוות דעת מומחה שלפיה הנאים הוא אדם עם מוגבלות שכליית או אדם עם מוגבלות نفسית כהגדرتם בחוק הלייני חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, ובשל מוגבלותו כאמור הוא נמנע מהheid.”.

29. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ”ד-1984 –²²

(1) בסעיף 68(ב), בפסקה (4), אחורי ”חוק העונשין, התשל”ז-1977” יבוא ”וכן אדם עם מוגבלות שכליית או אדם עם מוגבלות نفسית, כהגדרתם בחוק הלייני חקירה והעדה (התאמתם לאנשים עם מוגבלות שכליית או نفسית), התשס”ו-2005²³ (בחוק זה – חוק הלייני חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות);”;

(2) בסעיף 50(ד), אחורי ”של אחד מהם” יבוא ”או לשם מניעת פגיעה בפרטיו של אדם עם מוגבלות שכליית או של אדם עם מוגבלות نفسית, כהגדרתם בחוק הלייני חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, של אחד מהם.”.

30. (א) השר רשי, בצו, באישור שר הממונה ושר הרווחה, ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להחיל את הוראות חוק זה, ככל או מڪצתן, על רשות אחרת המוסמכת לחקור על פי דין (בסעיף זה – הרשות החקורת); בצו כאמור ייקבעו גם בעלי התפקידים ברשות החקורת המוסמכים לאשר פעולות הדורשות אישור קצין משטרה לפי חוק זה; בסעיף זה, ”השר הממונה” – השר הממונה על הרשות החקורת.

(ב) הוראות חוק זה לעניין חקירה בידי חוקר מיוחד וחול, על אף האמור בחוק חקירות חשודים, בכפוף לכל צו שיוטכן לפי סעיף 16(ג) לאותו חוק, לגבי חקרים מיוחדים.

31. (א) חוק זה יחול בהדרגה לגבי העבירות כמפורט בפסקאות (1) עד (3), החל במועדים הקבועים באופן פסקאות ובכפוף להוראות סעיף קטן (ב):

(1) לגבי עבירות כאמור בסעיף 2(ב)(1) או המפורטו בפרט 1 בתוספת – בתום שנה מיום פרסום של חוק זה;

(2) לגבי עבירות כאמור להלן – בתום שנתיים מיום פרסום של חוק זה:

(א) עבירה המפורטת בפרט 2 בתוספת, בשחשוד והנפגע הם בני משפחה של האדם עם המוגבלות או כשהחשוד והנפגע הוא בן משפחה והנפגע הוא האדם עם המוגבלות;

תיקון חוק
בתרי המשפט
– מס' 41

החלת הוראות
החוק על
חייבות מטעם
רשות חקירת

תחילה הדרגתית

²² ס"ח התשמ"ד, עמ' 198, ס"ח התשס"ד, עמ' 506.

²³ ס"ח התשס"ו, עמ' 42.

- (ב) עבירה כאמור בפרט 3 בתוספת, לפי סעיפים 337, 3368 ו-368ג לחוק העונשין;
- (3) לגבי עבירות כאמור בפרט 2 או 3 בתוספת שהוראות פסקה (2) לא חלות לגבין – בתום ארבע שנים מיום פרסום של חוק זה.
- (ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), תחולתו של סעיף 15(א)(1) לעניין סעיף 17 תהיה –
- (1) לגבי חקירת חסודים בעבירות כאמור בפסקאות (1) עד (3) של סעיף קטן (א) – במועד שלא יקדם מעתם שלוש שנים מיום פרסום של חוק זה;
 - (2) לגבי חקירת עדים ומתלוננים בעבירות כאמור בפסקה (1) – במועד שלא יקדם מעתם חמישה שנים מיום פרסום של חוק זה.

תוספת

(סעיף 3)

1. עבירות לפי סעיפים 199 עד 205, 208, 214, 300, 305 ו-345 עד 351 לחוק העונשין.
2. עבירות לפי סעיפים 329(א)(1) ו-333 לחוק העונשין.
3. עבירה, לפי כל דין, של אחראי על קטין או חסר ישע, שנעבירה כלפי האדם שעליו הוא אחראי.

**צייפוי לבני
שרת המשפטים**

**אריאל שרון
ראש הממשלה**

**ראובן ריבליין
יוושב ראש הכנסת**

**משה קצב
נשיא המדינה**

חוק עבורה נשים (תיקון מס' 30), התשס"ו-2005*

1. בחוק עבודה נשים, התשי"ד-1954, בסעיף 6(ד), במקומו "תקופה של שלושים ימים" תיקון סעיף 9 יבואו "תקופה של ששים ימים" ובוסף יבוא "במנין ימי הורעה מוקדמת לפיטורים, לא יבואו התקופות האמורות בסעיף קטן זה".
2. תחילתו של חוק זה 30 ימים מיום פרסומו.

**אהוד אולמרט
שר התעשייה המסחר
וחתסוקה**

**אריאל שרון
ראש הממשלה**

**ראובן ריבליין
יוושב ראש הכנסת**

**משה קצב
נשיא המדינה**

* התקבל בכנסת ביום כ"ח בחשוון התשס"ו (30 בנובמבר 2005); הצעת החוק ודבריו הסבר פורסמו בהצעות חוק הכנסת – 101, מיום י"ג בחשון התשס"ו (15 בנובמבר 2005), עמ' 26.
¹ ס"ח התשי"ד, עמ' 154; התשס"ה, עמ' 913.